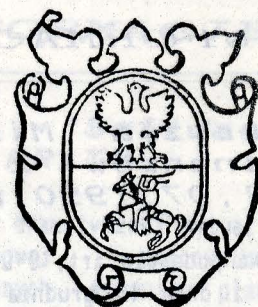

Solidarność

NR 5

BIULETYN INFORMACYJNY

8.X.1990 r.

Zgodnie z decyzją Prezydium Zarządu Regionu nasze pismo zmieniło winietę, która nawiązuje teraz do tradycji "Biuletynu Informacyjnego".

Obrady Prezydium ZR

20 września obradowało Prezydium Zarządu Regionu Białystok NSZZ "Solidarność". Posiedzenie rozpoczął Przewodniczący Stanisław Marczuk. Pierwszym punktem porządku obrad było przygotowanie zebrania z przedstawicielami komisji zakładowych w dniu 22 września. Prezydium podjęło decyzję o powrocie regionalnego dwutygodnika do winiety "Biuletynu Informacyjnego" w formie poprzednio wydawanej. Omówiono sprawy dotyczące powołania Oddziału Fundacji Gospodarczej "Solidarność" w Białymstoku. Przedstawiciele Fundacji i Prezydium ZR dokonają przeglądu ośrodka zaproponowanego przez wójta gminy Juchnowiec, w celu wykorzystania tego ośrodka na potrzeby Fundacji.

* KK poparła kandydaturę Lecha Wałęsy na Prezydenta RP

Obrady Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność"

3-4.10. odbyło się posiedzenie Komisji Krajowej w Gdańsku. Obrady rozpoczęły się dyskusją na temat sytuacji gospodarczej i politycznej w kraju. Przyjęto uchwałę popierającą kandydaturę Lecha Wałęsy na Prezydenta RP. KK omówiła senacki projekt ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych. Zdaniem Komisji Krajowej jest on sprzeczny z prawem, rozwiązania tego projektu są gorsze od tych, które zostały zawarte w ustawie ze stanu wojennego. Zwrócono się do Senatu o wycofanie tego projektu. Wobec rosnącego bezrobocia, po dyskusji, KK przyjęła stanowisko w tej sprawie. Zwrócono się do wszystkich ogniw Związku o aktywne włączenie się w walkę z bezrobociem. Następnym tematem obrad było funkcjonowanie inspekcji pracy oraz generalnie systemu prawnego ochrony człowieka w środowisku pracy. Jak wynikało z opinii ekspertów i członków Komisji Krajowej, w Polsce nie ma uregulowań prawnych dotyczących tego tematu (nie ratyfikowano w naszym kraju aż 13 konwencji Międzynarodowej

Spotkanie przedstawicieli komisji zakładowych

22 września odbyło się zebranie przedstawicieli struktur zakładowych "Solidarność" i Prezydium ZR. Poruszono problem przynależności związkowców do grupowań politycznych - komisje zakładowe powinny być neutralne, bez określania się za którąś ze stron, aby nie przenosić sporów politycznych do działalności związkowej. Wiceprzewodniczący Wojciech Kowiec poinformował zebranych o przygotowywanej ustawie o układach zbiorowych pracy. Ustalenia w niej zawarte będą co najmniej tak korzystne jak w Kodeksie Pracy. Związek próbuje powołać zespół fachowców do negocjacji porozumień dotyczących ustawy, aby rozwiązania w kwestii zbiorowych układów pracy były korzystniejsze. Następnie omówiono sprawę odnośnie Związkowego Funduszu dla Bezrobotnych. Dyskutowano także na temat bezrobocia i prywatyzacji. W kwestii przyszłorocznych wyborów parlamentarnych wiele głosów było za wystawieniem przez NSZZ "Solidarność" własnych kandydatów. Przewodniczący Stanisław Marczuk poinformował o przypuszczalnym terminie Regionalnego Zjazdu Delegatów na 17 listopada.

Organizacji Pracy dotyczących środowiska pracy, mimo że współautorem kilku z nich była Polska). W tej sprawie także przyjęto stanowisko. Omawiano problemy płacowe i problemy obliczania minimum socjalnego. Poruszono sprawy związane z wypadkami przy pracy i chorobami zawodowymi. KK jest zaniepokojona bałaganem panującym w tej dziedzinie. Główny Urząd Statystyczny prowadzi statystykę co roku na innych zasadach, co powoduje brak odniesienia i możliwości porównawczych, a tym samym opracowanie jakiegokolwiek profilaktyki w tym zakresie. Dyskutowano nad sytuacją bardzo dużych zakładów pracy w okresie przemian i prywatyzacji. Komisja Krajowa przyjęła także regulamin obrad.

* Stanowiska przyjęte na posiedzeniu Komisji Krajowej w dn. 3-4.10 drukujemy na str. 5-9.

* W Zarządzie Regionu NSZZ "Solidarność" (ul. Świętojańska 13, pokój 205) zbierane są podpisy popierające kandydaturę Lecha Wałęsy na Prezydenta RP.

INFORMACJE * INFORMACJE * INFORMACJE

**Decyzja Ministra
Finansów z dnia
31.07.1990 roku**

Na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 1980 r. o zobowiązaniach podatkowych (Dz. U. z 1980 r. Nr 27 poz. 111 z późniejszymi zmianami) zarządzam zaniechanie ustalania i poboru podatku za wzrost wynagrodzeń ponad normy określone na 1990 r. spowodowany wypłatami w II półroczu br. z tytułu zatrudnienia absolwentów szkół z roku szkolnego 1989/90.

Wydając powyższą decyzję wzięto pod uwagę zalecenia zawarte w protokole z posiedzenia Rady Ministrów z dnia 16.07.1990 r.

**"Solidarność"
Kombatantów**

Biuro Krajowe "Solidarności" Polskich Kombatantów w Gdańsku informuje, że członkowie naszej organizacji zainteresowani otrzymaniem Krzyża za udział w wojnie Polsko - Sowieckiej 1918-1921, proszeni są o sporządzenie oświadczenia i przesłanie go wraz z niezbędnymi załącznikami bezpośrednio na adres:

Departament Kadr MON
ul. Nowowiejska 26A
00-909 Warszawa 60

Ministerstwo Pracy i Polityki Socjalnej przekazało do dyspozycji Biura Krajowego SPK pewne środki finansowe na pomoc dla kombatantów znajdujących się w najtrudniejszych warunkach materialnych.

Wyrazy szczerego
współczucia Kol. Ry-
szardowi Pietruszko z
powodu zgonu Ojca

składa
Zarząd Regionu
Białystok
NSZZ "Solidarność"

**Posiedzenie Prezydium Komisji Kra-
jowej NSZZ "Solidarność"**

25 września obradowało Prezydium Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność". Michał Boni przedstawił aktualne prace zespołu KK d/s walki z bezrobociem. W zespole toczy się dyskusja nad związkowym pośrednictwem pracy, a także nad możliwościami tworzenia Związkowego Funduszu dla Bezrobotnych. Inicjatywy takie podjęto już w niektórych regionach. Biuro pośrednictwa pracy powstało w Regionie kódzkim. Do uruchomienia funduszu przygotowuje się również Małopolska. W dyskusji członkowie Prezydium podkreślali rozmaite problemy związane z tą drugą inicjatywą. Wyrażano wątpliwości co do możliwości uniesienia przez Związek takich obciążeń finansowych. Uznano jednak, że "Solidarność" powinna myśleć o programach pozyskania środków na pomoc dla jej członków pozbawionych pracy, w dalszej perspektywie zaś stworzenia - przez działalność funduszu i fundacji - systemu ubezpieczeń dających oparcie w przypadku utraty pracy.

26 września w Ministerstwie Pracy odbędzie się rozmowy na temat płacy minimalnej w IV kwartale. Związek reprezentować będą Michał Boni (Mazowsze), Bogusław Mikus (Chełm), Barbara Niemiec (Małopolska). Bezpośrednim zadaniem związkowców w tych rozmowach jest uzyskanie wyższej, bardziej realnej niż proponuje Rząd, wysokości tej płacy. Aby płace minimalne rzeczywiście urealnić konieczne są również rozmowy nad rolą minimum socjalnego w polityce płacowej i sposobami jego wyliczania.

Bogdan Lis przedstawił najważniejsze problemy polityki zagranicznej Związku. Międzynarodowa Konfederacja Wolnych Związków Zawodowych, do której należy "Solidarność", naciska na jej "ubranżowienie". Zabiegają o to również poszczególne międzynarodowe centrale branżowe. Utrzymanie przez "Solidarność" pozycji w MKWZZ wymaga zajęcia się tą sprawą, tak aby nasze branże - przez wspólne sekretariaty - mogły uczestniczyć w działalności związkowej na forum międzynarodowym. Powołano zespół w składzie: Lech Kaczyński, Marian Krzaklewski i Bogdan Lis dla przygotowania propozycji do rozpatrzenia przez Komisję Krajową.

Dla uzupełnienia składu Rady Ochrony Pracy o przedstawicieli Związku (w miejsce osób, które odeszły do innej działalności) zaproponowano Edmunda kątowskiego (Dolny Śląsk) na stanowisko v-ce przewodniczącego i Joannę Szymańską (Mazowsze).

**Stanowisko Prezydium Komisji Krajo-
wej NSZZ "Solidarność"**

Przeciwdziałanie bezrobociu wymaga sprawnej i nowoczesnej sieci biur pośrednictwa pracy. Aby zapewnić im skuteczność, instytucje rynku pracy muszą tworzyć silną strukturę. Obecne uregulowania prawne zawarte w ustawie o terenowych organach rządowej administracji ogólnej wraz z zarządzeniami wykonawczymi powodują, że zajmujące się problemem zatrudnienia Wojewódzkie i Rejonowe Biura Pracy podporządkowane są organom administracji ogólnej. Rodzą się konflikty, które osłabiają specjalny charakter administracji pracy. Coraz częściej funkcjonowanie tych specjalnych w swej istocie instytucji uzależnia się nie od sytuacji na lokalnym rynku pracy, ale od możliwości etatowych i finansowych Urzędów Wojewódzkich i Rejonowych. Następuje też ograniczenie kompetencji kierowników Biur Pracy co uniemożliwia prowadzenie aktywnej polityki przeciwdziałania bezrobociu. Sądymy, że jak najszybciej należy wyjaśnić instytucjonalne i merytoryczne związki pomiędzy organami administracji a administracją pracy, która powinna uzyskać specjalny charakter.

INFORMACJE * INFORMACJE * INFORMACJE

Płace w sferze budżetowej

20. 09. 1990 r. w Ministerstwie Pracy odbyło się objęte harmonogramem spotkanie przedstawicieli Rządu ze związkami zawodowymi dotyczące środków przeznaczonych na wynagrodzenia w sferze budżetowej.

Spotkanie prowadził Dyrektor Generalny Ministerstwa Pracy i Polityki Socjalnej. Ze strony Rządu obecni byli przedstawiciele GUS-u, Ministerstwa Finansów i ministerstw resortowych. NSZZ "Solidarność" reprezentował zespół d/s płac pracowników oświaty i wychowania, służby zdrowia oraz kultury i nauki.

Na spotkaniu dokonano podsumowania wypłat za pierwsze półrocze bieżącego roku. Poinformowano, że przeciętne wynagrodzenie w sferze produkcji materialnej wyniosło w tym okresie 828 418 zł, podczas gdy pracownikom sfery budżetowej wypłacono średnio 842 617 zł na osobę. Wobec wskaźnika normatywnego wynoszącego w bieżącym roku 1, pracownikom sfery budżetowej nadpłacono średnio miesięcznie 14 199 zł na osobę, co daje 85 194 zł za całe półrocze.

Wstępna prognoza dotycząca III kwartału br. zakładała, że średnia płaca w sferze materialnej będzie wynosić 950 tys. zł. Obecnie, uwzględniając wypłaty z zysku skorygowano ją do 1 150 tys. zł. W związku z tym niedopłaty dla sfery budżetu za III kwartał wynosić będą średnio 300 tys. zł. Po uwzględnieniu nadpłaty w I półroczu średnie wyrównanie za I, II i III kwartał br. wyniesie jednorazowo 214 800 zł na osobę.

Jednocześnie przewiduje się, że w IV kwartale br. średnie płace bez wypłat z zysków w sferze produkcji materialnej będą wynosić 1 240 tys. zł. Przyjmując, że identyczna wartość będzie miała średnia płaca w sferze budżetowej średnia kwota podwyżek w IV kwartale br. wyniesie miesięcznie 290 tys. zł na osobę w porównaniu z III kwartałem br.

Najniższe wynagrodzenie w IV kwartale 1990 roku

26 września w Ministerstwie Pracy i Polityki Socjalnej odbyło się spotkanie Ministra Jacka Kuronia z przedstawicielami związków zawodowych. Tematem spotkania była sprawa wysokości najniższego wynagrodzenia na IV kwartał 1990 r. Grupie przedstawicieli NSZZ "Solidarność" przewodniczył Michał Boni, OPZZ reprezentował wiceprzewodniczący Maciej Manicki. W spotkaniu wzięli również udział podsekretarze stanu w Ministerstwie Finansów Wojciech Misiąg i Ryszard Pazura oraz wiceprezes GUS Józef Zajchowski.

Związki zawodowe złożyły propozycję zastosowania nowej zasady obliczania wysokości najniższego wynagrodzenia jako płacy wystarczającej na utrzymanie jednej osoby na poziomie minimalnym, w miejsce dotychczasowej zasady - 35% przewidywanego w najbliższym kwartale przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce społecznej. Zaproponowany uproszczony sposób wyliczania płacy minimalnej polega na przemnożeniu przez współczynnik 2 przeciętnych wydatków na żywność na jedną osobę w gospodarstwach pracowniczych (dane o budżetach rodzinnych GUS). Ze względu na to, że wydatki na żywność stanowią około 50% globalnych wydatków tych rodzin, daje to w przybliżeniu koszt utrzymania jednej osoby. W wyniku zastosowania tej metody ustalania kosztów utrzymania najniższe wynagrodzenie powinno wynosić w warunkach września 1990 r. 482 000 zł.

Strona rządowa przyjęła postulowaną przez związki zawodowe zasadę

dokończenie na str.10

NSZZ "Solidarność" PRiTV

W świetle dramatycznej sytuacji socjalno-bytowej pracowników PRiTV, których średnie płace kształtują się znacznie poniżej średniej krajowej, Krajowa Komisja Koordynacyjna NSZZ "Solidarność" uchwala z dnia 22 września 1990 r. upoważnia grupę negocjatorów związkowych do ogłoszenia akcji protestacyjnej w przypadku nie uznania przez pracodawcę roszczeń płacowych Związku.

Naruszanie praw pracowniczych

Biuro Organizacyjne KK NSZZ "Solidarność" uzyskało informacje o łamaniu przepisów prawa pracy przy kierowaniu przez polskie firmy pracowników do realizacji kontraktów eksportowych. Naruszenia przepisów dotyczą uprawnień pracowniczych oraz warunków pracy i jej ochrony. Konsekwencje takiego stanu rzeczy uderzają w sytuację wielu tysięcy naszych członków. Wszelkie przypadki takich naruszeń można zgłaszać do kol. Krzysztofa Kudły z Bydgoszczy (tel. 39-38-46 ul. Wysoka 7/36) albo do Biura Organizacyjnego Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność".

Państwowa Inspekcja Pracy

W 1990 r. wzrosła ilość skarg wniesionych do PIP. Dotyczą one przede wszystkim nieprawidłowego rozwiązywania umów o pracę z przyczyn zawinionych przez zakłady pracy. Główną przyczyną skarg jest nieznanie przepisów. Jednocześnie przeprowadzone przez PIP kontrole ujawniły częste próby obejścia przepisów o zatrudnieniu. Pracownikom często wręczano wypowiedzenia zmieniające warunki płacy i pracy. Ujawniono też próby wymuszania rozwiązywania umów o pracę w trybie porozumienia stron.

Portret komisji zakładowej

"UNITRA - BIAZET"

Od początku swojego istnienia Komisja Zakładowa NSZZ "Solidarność" w białostockim "Biazecie" była jedną z najbardziej licznych i najprężniej działających komisji w naszym regionie. Z zakładu tego wywodzili się dwaj pierwsi Przewodniczący Zarządu Regionu: Jerzy Praizner i Feliks Gołębiewski. Przed 13 grudnia 1981 roku do "Solidarności" należało 80-90% pracowników "Biażetu". Dlatego też po wprowadzeniu stanu wojennego wielu z nich spotkało się z ostrymi represjami. Siedmiu pracowników zostało internowanych. Wielu zwolniono z pracy lub powołano do wojska. Egzekutywa PZPR starała się za wszelką cenę zdławić ruch solidarnościowy. Jedną z jej inicjatyw była próba spalenia sztandaru Komisji Zakładowej, która jednak skończyła się niepowodzeniem. Jednak mimo grożących represji grupa solidarnościowców postanowiła nadal kontynuować działalność związkową na terenie zakładu. Miała ona oczywiście charakter tajny. Znalaziono również sposób na prowadzenie działalności jawnej. Członkowie podziemnej "Solidarności" weszli w skład zakładowego koła TKKF. Pod jego szyldem organizowano "wyjazdy rekreacyjne", które w rzeczywistości były wyjazdami na msze za Ojczyznę do Warszawy, a potem pielgrzymkami do grobu ks. Jerzego Popiełuszki. Z funduszy tego koła finansowano również msze w rocznicę poświęcenia sztandaru Komisji Zakładowej, czy w rocznicę poświęcenia zakładu.

"Solidarność" rozpoczęła jawną działalność w zakładzie, kiedy to w lipcu 1989 roku na ręce dyrektora skierowano pismo informujące o powstaniu Komitetu Założycielskiego NSZZ "Solidarność". W odnawianie struktur Związku zaangażowały się osoby, które wcześniej prowadziły działalność pod szyldem TKKF. Z działaczy "przedwojennego" związku pozostało tylko kilka osób. Pozostali wyjechali za granicę, zmienili miejsce pracy lub zrezygnowali z działalności związkowej.

Następnym etapem odtwarzania "Solidarności" były wybory do Komisji Zakładowej. Jej członkami w większości zostali ludzie młodzi pracujący na produkcji. Na przewodniczącego wybrano Władysława Wróblewskiego, który jednak po kilku miesiącach zrezygnował z tej funkcji motywując to chęcią opuszczenia zakładu. Przewodniczącym został więc Zbigniew Brożek, który w wyborach otrzymał o jeden głos mniej od swojego poprzednika.

Jedną z pierwszych inicjatyw Związku było wybranie nowej Rady Pracowniczej. Dotychczasowa Rada została odwołana na wniosek pracowników W-1 (poparty podpisaniami 900 osób) po nieudanej próbie odwołania przez tą Radę dyrektora "Biażetu". Nowa Rada Pracownicza w 67% (12 osób na 18) składa się z pracowników rekomendowanych przez "Solidarność". Pierwszą jej decyzją było odwołanie dwóch zastępców dyrektora.

8 maja 1990 roku podpisane zostało porozumienie między związkami zawodowymi i dyrekcją zakładu dotyczące zwolnień grupowych. W okresie jego obowiązywania odeszło z zakładu 403 pracowników. Dal-

sze 92 przebywają na wypowiedzeniach. Wśród osób, które odeszły z zakładu 2% (10-12 osób) stanowią członkowie "Solidarności". Komisja Zakładowa powołała komisję, która szczegółowo bada zgodność przeprowadzonych redukcji z podpisanym porozumieniem. W razie stwierdzenia jakichkolwiek nieprawidłowości, które mimo wezwań nie zostaną usunięte KZ podejmie starania mające na celu odwołanie dyrektora Szostka. Komisja ta sprawdza również strukturę zakładu pod kątem przyszłej jego prywatyzacji.

Działa również inna komisja związkowa, której zadaniem jest sprawdzenie prawidłowości rozdziału mieszkań pomiędzy pracowników, w związku z sygnałami o zaistniałych nadużyciach.

Mając na uwadze powstałą w naszym kraju nową sytuację gospodarczą Komisja Zakładowa musi się liczyć z możliwością prywatyzacji zakładu, mimo że nie było jeszcze oficjalnych rozmów w tej sprawie. Jednak Przewodniczący KZ uważa, że dyrekcja po cichu przygotowuje się do prywatyzacji. Świadczą o tym, jego zdaniem, dokonywane zwolnienia oraz wyprzedaż zakładowego majątku trwałego. Uważa on, że warunkiem powodzenia jakichkolwiek reform są radykalne zmiany w zarządzaniu zakładem oraz w składzie osobowym kierownictwa. Dlatego też "Solidarność" domaga się szybkich i całościowych zmian, a nie mydlenia oczu doraźnymi rozwiązaniami. Konieczna jest np. zmiana systemu rozliczeń finansowych, tak aby zakład miał wymierne korzyści ze sprzedaży swoich wyrobów.

Na terenie zakładu działają już dwie spółki. Jedną z nich utworzyli pracownicy wydziału aparatury medycznej. 55% udziałów w niej posiada "Biażet" w związku z czym dyrekcja ściśle kontroluje poczynania spółki. Utworzona została też spółka "Biatech". Ludzie mają wiele zastrzeżeń co do zgodności jej działań z prawem. Jednak kontrola NIK-u nie wykazała żadnych nieprawidłowości w funkcjonowaniu spółki od strony prawnej. Chęć utworzenia spółki zgłosili również pracownicy narzędziowni, jednak Rada Pracownicza nie wyraziła na to zgody.

Od 1 sierpnia 1990 roku w "Biazecie" dokonano podwyżki płac zasadniczych średnio o 82%. Średnia płaca zasadnicza wynosi więc obecnie 827 500 zł. Zwiększono również wysokość premii z 10 na 25%.

Miesiąc temu Komisja Zakładowa NSZZ "Solidarność" wypowiedziała dyrekcji układ zbiorowy pracy przedstawiając jednocześnie propozycje zmian w przygotowywanym projekcie ustawy o zakładowych układach zbiorowych.

W planach jest również odwołanie zakładowego społecznego inspektora pracy, który zdaniem Związku nie spełnia należycie swojej funkcji oraz przeprowadzenie nowych wyborów na to stanowisko.

Od stycznia 1991 roku biażetowska "Solidarność" planuje wprowadzenie nowych form działalności socjalnej, które dawałyby wymierne korzyści z przynależności do Związku jego członkom.

Krzysztof kukaszuk

*** KOMISJA KRAJOWA *****Uchwały KK**

* Krajowa Komisja NSZZ "Solidarność" wita z satysfakcją i nadzieją podjęcie przez Lecha Wałęsę decyzji o kandydowaniu na urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Zwycięstwo wyborcze byłoby uwiecznieniem dziesięcioletniej walki naszego Związku i jego Przewodniczącego na rzecz przywrócenia Polsce wolności i niepodległości, demokracji pluralistycznej i gospodarki rynkowej.

Lech Wałęsa udowodnił, że jest politykiem skutecznym. Wielokrotnie w momentach najtrudniejszych dla narodu i państwa potrafił odnaleźć rozwiązania, które radykalnie przyspieszały proces polskich przemian.

Krajowa Komisja NSZZ "Solidarność" jest przekonana, że czas prezydentury Lecha Wałęsy będzie jakościowo nowym okresem w dziejach Polski. Osoba Lecha Wałęsy gwarantuje, że w sprawach żywotnie dla Związku ważnych - funkcjonowanie administracji państwowej będzie bardziej dynamiczne i efektywne.

Krajowa Komisja NSZZ "Solidarność" popiera kandydaturę Lecha Wałęsy wierząc, że Polsce potrzeba w tych trudnych czasach Jego odwagi, przezorności i aktywności.

Krajowa Komisja NSZZ "Solidarność" zwraca się do wszystkich związkowców i wszystkich ogniw Związku o czynne współdziałanie w ramach kampanii wyborczej.

* * *

* Komisja Krajowa NSZZ "Solidarność" wyraża głębokie zaniepokojenie ze względu na treść przepisów art. 4, 21 i art. 9, 22 senackiego projektu Ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych.

Przepisy te pozostają w zasadniczej sprzeczności z przedstawionymi przez Komisję Krajową, a zaakceptowanymi przez OKP, przepisami projektu Ustawy o związkach zawodowych.

Daleko idące ograniczenia prawa do strajku, wynikające z cytowanego projektu, stawiałyby związki zawodowe w sytuacji, w której obwarowania dotyczące możliwości korzystania z istotnego narzędzia walki o prawa pracownicze, jakim jest strajk, byłyby nie mniejsze, a w niektórych przypadkach nawet dalej idące, niż w myśl przepisów pochodzącej ze stanu wojennego ustawy z 8.X.1982 r.

Z kolei umożliwienie organizowania strajków każdej grupie pracowników mogłoby prowadzić do całkowitego zanarchizowania życia w zakładzie pracy, stwarzałoby to też pole do stosowania prowokacji sprzecznych z interesami samych pracowników, jak i zakładów pracy.

Komisja Krajowa wyraża nadzieję, że wyżej wymienione przepisy zostaną w trakcie prac legislacyjnych wycofane z senackiego projektu Ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych.

Stanowiska KK

* Najważniejszym problemem podnoszonym w chwili obecnej przez członków związku NSZZ "Solidarność" jest drastyczne obniżenie poziomu płac realnych, a tym samym obniżenie poziomu życia większości rodzin pracowniczych żyjących poniżej minimum socjalnego.

W tej sytuacji Komisja Krajowa uważa za niezbędne zorganizowanie w każdym regionie Zespołu d/s płac i jednocześnie zobowiązuje Prezydium KK do stworzenia Ogólnokrajowego Zespołu Płacowego.

Zespoły te powinny śledzić sytuację płacową w zakładach regionu i wypracowywać stanowisko Związku. Obecnie najpilniejsze sprawy to:

1. Płaca minimalna, średnia płaca krajowa, "rodzinna płaca życiowa" i ich związek z minimum socjalnym.
2. Podatek od ponadnormatywnych wynagrodzeń:
 - wpływ tego podatku na sytuację ekonomiczną - finansową przedsiębiorstw;
 - zwolnienie z podatku części przedsiębiorstw uzależnione od formy własności (co jest sprzeczne z uchwałą II zjazdu NSZZ "Solidarność");
 - zniesienie podatku i ewentualne wprowadzenie kontroli płac związku z wynikami produkcji.
3. Niezbędne ze względu na zmianę przepisów renegotjacje Zakładowych Systemów Wynagrodzeń ze zwróceniem uwagi na:
 - udział płacy gwarantowanej w wynagrodzeniu całkowitym;
 - stosunek płac dyrekcyjnych do płac reszty pracowników;
 - zasady przyznawania składników motywacyjnych oraz ich wysokości;
 - zasady podziału zysku i prowizji.

W skład zespołów płacowych tworzonych w regionach wchodziłyby uprawnieni przedstawiciele poszczególnych komisji zakładowych. Zespoły te powinny wypracowywać system konsultacji istotnych uchwał dotyczących spraw płacowych.

* * *

* Komisja Krajowa NSZZ "Solidarność" zleca Prezydium KK podjęcie, wraz z Instytutem Pracy i Polityki Społecznej, prac zmierzających do:

1. określenia celu, dla którego obliczane jest minimum socjalne;
2. zmiany koszyka dóbr i norm służących do obliczania minimum socjalnego.

Minimum socjalne powinno pełnić funkcję czysto informacyjną. W przyszłości winno być ono wykorzystywane jako kategoria użyteczna do określania poziomu najniższego wynagrodzenia traktowanego jako "płaca rodzinna", zasiłku dla bezrobotnych i najniższego świadczenia emerytalno - rentalnego; a także dla potrzeb pomocy społecznej.

* KOMISJA KRAJOWA *

KK wobec bezrobocia

W sytuacji rosnącego bezrobocia Komisja Krajowa NSZZ "Solidarność" domaga się od władz państwowych i samorządowych:

- korekt w polityce ekonomicznej zmierzających do odblokowania rozwoju gospodarczego tak, by powstający rynek pracy stał się szansą zawodową dla wielu pracowników (m.in. likwidacja popiwku);
- przygotowania programów restrukturyzacyjnych dla gałęzi gospodarki oraz regionów kraju, aby zmiany na rynku pracy nie były tylko efektem recesji, ale rzeczywistych reform;
- wzmocnienia skuteczności działań i nakładów na biura pracy, aby mogły się one stać realnymi biurami pośrednictwa pracy;
- zorganizowanej ochrony zagrożonych bezrobociem strukturalnym grup społecznych; młodzieży i społeczności inwalidów;
- wsparcia inicjatyw lokalnych mających na celu obronę przed bezrobociem w rejonach o dużej skali obecnych i przyszłych zagrożeń, czego instrumentem mogłoby być powstanie funduszu rozwoju regionalnego; Domagamy się interwencjonizmu państwowego i samorządowego w sprawach walki z bezrobociem i tworzenia zasad nowej polityki zatrudnienia. Oferujemy naszą związkową współpracę na poziomie zakładów, regionów, w radach zatrudnienia. Tylko czynna obrona przed bezrobociem może przynieść minimalizację jego skutków i ograniczenie skali. Do odpowiednich działań zobowiązuje się samorządy.

Równocześnie Komisja Krajowa NSZZ "Solidarność" zaleca wszystkim ogniwom Związku:

- przygotowanie się komisji zakładowych do obrony przed zwolnieniami pracowników;
- udział przedstawicieli "Solidarności" w pracach rad zatrudnienia różnych szczebli (także w organizowaniu rejonowych rad zatrudnienia) i rejestrowanie w nich polityki Związku w walce z bezrobociem;
- powołanie w regionach i oddziałach miejskich Związku biur ochrony pracy, wspomagających komisje zakładowe w negocjacjach dotyczących zwolnień, organizujących koła i kluby bezrobotnych członków Związku, pomagających tracącym pracę w znalezieniu drogi życiowej, oferujących pomoc w przekwalifikowaniu się m.in. przez wykorzystanie struktur ZDZ;
- tworzenie specjalnych grup interwencyjnych pojawiających się w zakładach odpowiednio wcześniej i pomagających rozwiązywać społeczne i ludzkie problemy związane ze zwolnieniami;
- przygotowanie się kadrowe, finansowe, organizacyjne;
- tam gdzie to możliwe - do tworzenia z czasem związkowych biur pośrednictwa pracy;
- wstępne rozważenie możliwości i szans powoływania do życia w regionach funduszy pomocy bezrobotnym członkom Związku;

Bezrobocie jest w Polsce zjawiskiem nowym. Czynna obrona przed nim i jego skutkami wymaga: wymiany informacji, współpracy i koordynacji działań wewnątrz Związku, jak i pomiędzy różnymi instytucjami, partnerami społecznymi w walce z bezrobociem. Przewidując dalszy wzrost bezrobocia, NSZZ "Solidarność" musi stworzyć własną infrastrukturę do walki z nim, jak też wywierać nacisk na wzmocnienie państwowej infrastruktury. Żaden bezrobotny nie powinien być pozbawiony pomocy.

Komisja Krajowa NSZZ "Solidarność",
Gdańsk, 1990.10.04.

Rosnące w Polsce bezrobocie jest rezultatem obecnego programu gospodarczego, stanowiąc dla niego jednocześnie największe zagrożenie. Zagrożenie to w przypadku przekształcania się w zjawisko chroniczne i długookresowe może doprowadzić do niebezpiecznych dla całego kraju niepokojów i zaburzeń społecznych. Przedłużanie się okresu pozostawania bez pracy zmniejsza szanse i chęci jej uzyskania. Powstaje wówczas olbrzymia rzesza ludzi bezrobotnych, której koszty utrzymania znacznie przewyższają koszty jej produktywnego zatrudnienia. Do 15 września br. biura pracy zarejestrowały już ponad 887 tysięcy bezrobotnych, dysponując dla nich zaledwie 59 tysiącami ofert. Pomimo przewidywanego spadku liczby bezrobotnych o ok. 200 tysięcy, spowodowanego odebraniem części zarejestrowanych prawa do zasiłku, przewiduje się, że liczba bezrobotnych przekroczy w tym roku ponad 1 milion (ok. 7% zatrudnionych w gospodarce narodowej). Należy dodać, że prognozy CUP wskazują, że bezrobocie ukryte w sektorze państwowym wynosi ok. 900 tysięcy ludzi. Najpoważniejszy problem stanowi bezrobocie absolwentów, którzy stanowią aż 16,6% ogólnej liczby bezrobotnych. Spośród głównych przyczyn tak wysokiego bezrobocia należy wyróżnić:

- spadek produkcji materialnej;
- zmniejszenie nadmiernego zatrudnienia;
- rejestrację dotychczas nie pracujących;
- mechanizm opodatkowania funduszu płac;

Uchwała programowa II Krajowego Zjazdu Delegatów, wypowiadając się przeciw bezrobociu jako zjawisku niekorzystnemu społecznie, nakreśliła ogólne założenia Związkowego Programu Walki z Bezrobociem. Dzisiaj po 9-ciu miesiącach funkcjonowania gospodarki rynkowej i coraz pełniejszym ujawnianiem się jej konsekwencji dla rynku pracy należy stwierdzić, że podstawowym zadaniem Związku na szczeblu ogólnokrajowym winno stać się dążenie do takich zmian polityki ekonomicznej rządu, która zmierzać będzie do od-

dokończenie na str. 7

*** KOMISJA KRAJOWA ***

blokowania rozwoju gospodarczego. Dotychczasowe działania administracji w celu ograniczenia negatywnych skutków bezrobocia nie stanowią obecnie odpowiedniego mechanizmu, który mógłby doprowadzić do prawidłowego funkcjonowania rynku pracy. Działalność biur pracy pozostawia wiele do życzenia. W I półroczu biura te skierowały do pracy, do prac interwencyjnych, oraz na przeszkolenia zaledwie 22% ogólnej liczby bezrobotnych. Należy sobie uświadomić, że nawet po zapowiadanej komputeryzacji i unowocześnieniu pracy, wpływ biura nie jest rozstrzygający na sytuację rynku pracy. Zapowiadane regionalne programy rozwoju i tworzenia miejsc pracy, jakkolwiek godne poparcia, wg doświadczeń zachodnich mogą stworzyć miejsca pracy dla 2,5% ogólnej liczby bezrobotnych. Klucz do programów walki z bezrobociem i stworzenia prawidłowo funkcjonującego rynku pracy leży w:

- odbudowie aktywności gospodarczej; Jeżeli prawie co drugie miejsce pracy jest nie wykorzystane, najtańszym i najłatwiejszym sposobem jest zwiększenie stopnia wykorzystania zdolności wytwórczych. Wymaga to przede wszystkim zmiany formuły kształtowania systemu płac. Podatek od wynagrodzeń powinien zostać zlikwidowany lub przynajmniej powiązany ze wzrostem sprzedaży i efektywności gospodarowania;
- zmianie systemów podatkowych; Należy doprowadzić do przebudowy systemu podatkowego. Stymulowanie rozwoju drobnej wytwórczości, przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej dokonywane jest przede wszystkim przez umiejętną politykę podatkową władz lokalnych, najbardziej zorientowanych w potrzebach lokalnego rynku pracy oraz rynku towarów i usług;
- rozwoju budownictwa mieszkaniowego; Budownictwo mieszkaniowe powinno otrzymać daleko idące preferencje podatkowo-kredytowe, które uruchomią na dużą skalę budownictwo tanich mieszkań. Budownictwo jest najważniejszym gardłem uniemożliwiającym powstanie rynku pracy poprzez ograniczenie mobilności przestrzennej pracowników;
- rozwoju systemu rekwalifikacji zawodowej; Pomimo istnienia dużego zaplecza szkoleniowego w Polsce (Związek Zakładów Doskonalenia Zawodowego) działania rządu mające na celu rekwalifikację pracowników są bardzo nizio. W I półroczu br. na przeszkolenia finansowane z Funduszu Pracy skierowano zaledwie 0,36% ogólnej liczby bezrobotnych. Uruchomienie na dużą skalę działań rekwalifikacyjnych sprzyałoby nie tylko działaniom na rzecz ograniczenia bezrobocia ale również aktywnie pobudziłoby proces restrukturyzacji gospodarki;
- przebudowie systemu administracji pracy; Mimo, że sam system pośredni w pracy nie jest czynnikiem decydującym o rynku pracy, to sprawne działanie biur pracy bardzo wspomaga efektywny rynek pracy. Obecna sytuacja wymaga zmiany modelu administracji pracy i przekształcenie jej w silną wyspecjalizowaną instytucję - Krajowe Biuro Zatrudnienia podległe Minis-

trowi Pracy i Spraw Socjalnych na podobnych zasadach jak Zakład Ubezpieczeń Społecznych;

- przebudowie systemu ubezpieczeń społecznych; Wzrastające z każdym miesiącem obciążenie Funduszu Pracy wskazuje, że dotychczasowy system finansowania walki z bezrobociem i jego skutkami nie może odbywać się na dotychczasowych zasadach. Nie do pogodzenia z oczywistych przyczyn finansowych jest jednoczesne utrzymywanie olbrzymiej liczby bezrobotnych oraz finansowanie nowych miejsc pracy lub inicjatyw gospodarczych. Dlatego też uważamy za konieczne płynne przejście do finansowania zasiłków przez ubezpieczenia społeczne;

Podstawowe zadania Związku na szczeblu ogólnokrajowym w dziedzinie działań wewnątrzwiązkowych to opracowywanie aktualnej polityki i metod działania na rynku pracy tak, aby skoordynować i ułatwić aktywną działalność na szczeblu Regionu i komisji zakładowych. Istotnym polem działania związku jest udział w pracach rad zatrudnienia wszystkich szczebli. Trójstronny układ sił w radach daje szansę na rozwiązywanie spornych problemów, na stymulację kreacji nowych miejsc pracy, na kierunkowe, zgodne z potrzebami gospodarki rozwijanie przekwalifikowań zawodowych, na sygnalizowanie alarmowego wzrostu bezrobocia, na racjonalne układanie regulaminów przyznawania pożyczek z Funduszu Pracy w celu rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej, na poszukiwanie możliwości robót publicznych i wskazywanie kierunków prac interwencyjnych. Rady powinny współpracować z lokalnymi samorządami. Związek będzie się domagał rozszerzenia uprawnień tych rad w prawo do:

- negocjowania lokalnego poziomu bezrobocia, którego przekroczenie wymaga podjęcia specjalnych środków;
 - zatwierdzenia regulaminów udzielania pożyczek ze środków Funduszu Pracy;
 - ustalania list zakładów mogących organizować prace interwencyjne oraz rodzaj tych prac;
 - powoływania mediatorów w wypadkach poważnych sporów dotyczących restrukturyzacji zakładów;
 - powoływania i nadzoru nad "grupami interwencyjnymi" w przypadku zwolnień zbiorowych;
- W związku z przewidywaną nowelizacją ustawy o zatrudnieniu, która umożliwi powstanie rad zatrudnienia na poziomie rejonów, wszystkie instancje Związku powinny rozpocząć proces przygotowania kadrowego i merytorycznego potencjalnych reprezentantów Związku w tych ciałach. Szczególnie ważna rola, polegająca na przygotowaniu obsady kadrowej, spoczywa na strukturach międzyzakładowych.

Elementami aktualnej działalności w dziedzinie walki z bezrobociem w Regionach, jakie obecnie wymagają szczególnej uwagi, to:

- regionalne biura zatrudnienia i ochrony pracy;
- związkowe pośrednictwo pracy;

dokończenie na str. 8

* KOMISJA KRAJOWA *

Stanowiska KK

* Od wielu lat zwiększa się liczba wypadków i chorób zawodowych, a co za tym idzie rosną straty materialne ponoszone nie tylko przez zakłady pracy ale i przez państwo.

Niestety dane na ten temat publikowane przez Główny Urząd Statystyczny są niepełne i nieporównywalne, gdyż co roku zmieniają się kryteria stosowane przy rejestracji wypadków.

Konsekwencją takiego działania jest niemożliwość opracowania właściwej profilaktyki. Dlatego też żądamy:

- wprowadzenia stałego, jednolitego i łatwo zrozumiałego systemu rejestrowania wypadków przy pracy i chorób zawodowych;
- opracowania przez GUS zbiorczych analiz przyczyn wypadków przy pracy i wysokości kosztów poniesionych na skutek tych wypadków;
- podawania tych danych do publicznej wiadomości w okresach półrocznych.

* * *

* NSZZ "Solidarność" stwierdza, iż mimo ciągłego pogarszania się warunków pracy odpowiedzialne za ten stan Ministerstwo Pracy i Polityki Socjalnej nie podejmuje żadnych konkretnych działań mających na celu stworzenie systemu ochrony człowieka w środowisku pracy.

Dlatego też żądamy:

1. Ratyfikacji trzynastu Konwencji MOP dotyczących środowiska pracy.
2. Opracowania Ustawy o ochronie człowieka w środowisku pracy, która określi zakres obowiązków i odpowiedzialności państwa, pracodawców i pracowników, a także ogólne kryteria jakim powinno odpowiadać środowisko pracy oraz kompetencje organów państwowego nadzoru.
3. Zmiany systemu ubezpieczeń poprzez wprowadzenie zróżnicowanej stawki ubezpieczeniowej, której wysokość winna być uzależniona od zagrożeń występujących w środowisku pracy.

Oświadczenie KK

* Z posiadanych przez Komisję Krajową informacji wynika, iż współpraca NSZZ "Solidarność" z Okręgowymi Inspektorami Pracy nie wszędzie przebiega prawidłowo. W większości przypadków na stanowiskach Okręgowych Inspektorów Pracy pozostają ludzie z partyjnej nomenklatury, którzy starają się blokować inicjatywy tak podległych im inspektorów jak i przedstawicieli zakładów. Dlatego też uważamy, że Główny Inspektor Pracy winien dokonać w najbliższym czasie przeglądu kadr w Inspekcji Pracy i podjąć niezbędne decyzje personalne zwłaszcza w Okręgowych Inspektoratach.

KK wobec bezrobocia

dokończenie ze str. 7

- związkowy fundusz pomocy bezrobotnym;
 - kluby bezrobotnych;
- REGIONALNE BIURA ZATRUDNIENIA I OCHRONY PRACY:**
Należy do końca br. zakończyć we wszystkich Regionach proces organizowania agend związkowych, zajmujących się walką z bezrobociem. Na tych agendach spoczywa główny ciężar koordynacji związkowych działań przeciwdziałania bezrobociu, dlatego też od ich funkcjonowania zależy skuteczność związkowych działań na tym polu. Do głównych zadań biur zatrudnienia i ochrony pracy należy przede wszystkim:
- prowadzenie działalności informacyjnej o sytuacji na rynku pracy;
 - inspirowanie i kontrolowanie biur pracy oraz innych instytucji państwowych rynku pracy, a zwłaszcza instytucji pomocy społecznej;
 - prowadzenie edukacji prawno-negocjacyjnej dla komisji zakładowych (szkolenia w zakresie uprawnień organizacji zakładowych i zawierania porozumień);
 - prowadzenie pomocy prawno-informacyjnej dla zwalnianych z pracy członków Związku;
 - ścisła współpraca z Zakładami Doskonalenia Zawodowego, organizacjami rzemieślniczymi i innymi wyspecjalizowanymi organizacjami zajmującymi się kwestią re kwalifikacji i kształcenia w celu stworzenia prawnego systemu informacyjnego o możliwościach szkoleń;
 - wspólnie z Ośrodkami Badań Związkowych powoływanie zespołów doradczych szukających rozwiązań w lokalnym przeciwdziałaniu bezrobociu, a także organizowanie prac badawczych w tym zakresie;
 - współdziałanie z sekcjami branżowymi (zwłaszcza branż szczególnie zagrożonych) oraz sekcjami grupującymi pracowników specjalnych rynków pracy (sekcja kobiet, inwalidów i niepełnosprawnych, młodzieży, itp.);
 - współpraca z władzami lokalnymi dotycząca możliwości i potrzeb lokalnego rynku pracy, oraz kierunków planowania gospodarczego;
- ZWIĄZKOWE POSREDNICTWO PRACY:**
Niewywiązywanie się przez rejonowe biura pracy z ciążącego na nich obowiązku prowadzenia pośrednictwa pracy powoduje stale zwiększający się nacisk członków naszego Związku na podjęcie przez Związek tej działalności. Zważywszy na fakt, że w niedalekiej przyszłości nie ma realnych szans, ze względu na wysokie koszty jakie w skali kraju są w tym celu niezbędne, na znaczącą poprawę działalności rejonowych biur pracy, oczekiwania te wymagają od Związku poważnego podejścia. Nie czekając na podjęcie w tej kwestii wspólnych działań, już 6 Regionów (oficjalnie i nieoficjalnie) rozpoczęło prowadzenie związkowego pośrednictwa pracy. Najbardziej interesujące w tej dziedzinie są doświadczenia Związkowego Biura

dokończenie na str. 9

*** KOMISJA KRAJOWA ***

Komisja Krajowa wobec bezrobocia

Pośrednictwa Pracy ZR Ziemi Kódzkiej. Prowadzone przez nich pośrednictwo osiągnęło znaczący sukces. W związku z tym należy we wszystkich Regionach uruchomić działania organizacyjne mające przygotować funkcjonowanie związkowego pośrednictwa pracy, będącego ośrodkiem służącym pomocą bezrobotnym członkom Związku w znalezieniu nowego miejsca pracy bądź znalezieniu kursu umożliwiającego zmianę lub podwyższenie kwalifikacji zawodowych.

ZWIĄZKOWY FUNDUSZ POMOCY BEZROBOTNYM;

Inna forma służąca zminimalizowaniu skutków bezrobocia jest pomoc finansowa. Wysokość otrzymywanych zasiłków, zwłaszcza po długim okresie bycia bezrobotnym, jest raczej symboliczna. Dlatego też we wszystkich Regionach niezbędne staje się przeprowadzenie szerokich konsultacji z komisjami zakładowymi na temat zorganizowania systemów kas samopomocy, gromadzonych przez stałe wpłaty zakładowych organizacji związkowych.

KLUBY BEZROBOTNYCH;

Oprócz pomocy w znalezieniu pracy i pomocy finansowej, w Regionach i jego oddziałach terytorialnych powinny funkcjonować kluby, w których 1-2 razy w miesiącu mogliby zbierać się bezrobotni członkowie Związku. Kluby te z jednej strony byłyby miejscem wymiany doświadczeń, pomocy psychologa, doradcy zawodowego. Z drugiej zaś miejscem integrującym bezrobotnych członków Związku. W dużej mierze bezrobotni tracą z różnych powodów kontakt ze swoimi organizacjami zawodowymi. Niezbędne jest więc funkcjonowanie miejsc będących łącznikiem ze Związkiem.

Nieodczynnym czynnikiem przeciwdziałania bezrobociu jest aktywne działanie komisji zakładowych. Do najważniejszych zadań komisji zakładowych należy zaliczyć:

- KONTROLOWANIE STANU EKONOMICZNEGO PRZEDSIĘBIORSTWA;

Liczne przykłady dowodzą, że zwolnienie grupowe jest najprostszym rozwiązaniem stosowanym przez dyrekcje zakładów. Ten prosty mechanizm służy tylko doraźnej poprawie sytuacji, nie powodując żadnych zmian strukturalnych. Dlatego też niezbędne jest stałe kontrolowanie sytuacji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstwa, zanim nastąpi groźba zwolnień grupowych;

- TWORZENIE GRUP INTERWENCYJNYCH;

Po ustaleniu przez dyrekcję listy przewidzianych do zwolnienia w zakładzie, komisja zakładowa powinna natychmiast nawiązać kontakt z rejonowym biurem pracy w celu utworzenia specjalnej "grupy interwencyjnej" mającej za zadanie:

- * oswajanie z zagrożeniami i popularyzowanie skutecznego zachowań, które są podstawą skrócenia okresu poszukiwania i pozostawiania bez pracy;

- * doradztwo zawodowe w okresie realizacji zwolnień grupowych, które zwiększa szansę na znalezienie pra-

cy;

- * reorientację zawodową (przekwalifikowanie jako uruchomienie nowych możliwości);

- * ułatwienie rejestracji i uzyskania zasiłku;

Do składu "grup interwencyjnych" należałoby zapraszać także ekspertów ds. doradztwa zawodowego ZOZ, psychologów, prawnika.

- UMIEJĘTNE PROWADZENIE NEGOCJACJI I ZAWIERANIE POROZUMIENIA;

W trakcie rozmów z dyrekcją mających na celu zawarcie porozumienia dotyczącego zwolnień pracowników należy zachować szczególną ostrożność. Złe porozumienie może doprowadzić do utraty zaufania Związku, dlatego też trzeba na bieżąco konsultować się z ekspertami regionalnych biur zatrudnienia i ochrony pracy. W trakcie zawierania porozumień należy szczególnie zwrócić uwagę na ochronę przed zwolnieniem;

- * pracowników na 5 lat przed emeryturą (chyba, że w okresie zwolnień grupowych nabędzie prawo do wcześniejszej emerytury) bez gwarancji zatrudnienia na dotychczasowym stanowisku;

- * pracowników, którzy nie mogą podjąć innej pracy ze względu na utratę zdrowia spowodowaną zatrudnieniem w danym zakładzie;

- * kobiet w ciąży oraz kobiet znajdujących się na urloпах macierzyńskich i wychowawczych;

- * pracowników na długotrwałych zwolnieniach lekarskich powyżej 6 miesięcy, do momentu wręczenia wymownienia w związku z przejściem na rentę;

- * pracowników przebywających na urloпах bezpłatnych powyżej 6 miesięcy po powrocie z urlopu;

- * przewodniczących kół związkowych w zakładach i służbach, członków komisji rewizyjnej związków zawodowych w czasie trwania kadencji i w okresie 1 roku po zakończeniu;

- EGZEKOWANIE REALIZACJI POROZUMIENI;

Po zawarciu porozumienia należy doprowadzić do utworzenia specjalnej komisji wykonawczej (dyrekcja, kadry, rada pracownicza) mającej na celu przeprowadzenie działań zawartych w porozumieniu. Jak wskazuje dotychczasowe doświadczenia należy uważnie kontrolować działanie komisji i egzekwować pełne wykonanie zasad zawartych w porozumieniu;

- PROWADZENIE EWIDENCJI ZWOLNIONYCH CZŁONKÓW ZWIĄZKU;

Każda komisja zakładowa powinna prowadzić ścisłą ewidencję zwalnianych członków Związku i przekazywać ją regularnie strukturze międzyzakładowej lub bezpośrednio do biura zatrudnienia i ochrony pracy.

W następnym numerze "Biuletynu Informacyjnego" zamieścimy schemat kolejności postępowania komisji zakładowych w przypadku zwolnień dotyczących zakładu pracy, który znalazł się w załączniku do drukowanego powyżej aneksu do uchwały KK wobec bezrobocia.

INFORMACJE * INFORMACJE * INFORMACJE

Najniższe wynagrodzenie w IV kwartale 1990 roku*dokończenie ze str. 3*

ustalania wysokości najniższego wynagrodzenia w powiązaniu z przeciętnym miesięcznym poziomem wydatków na żywność na 1 osobę w gospodarstwach pracowniczych przy zastosowaniu współczynnika 1,8. Przyjęcie takiego współczynnika uzasadniono w szczególności:

- trudną sytuacją finansową części zakładów pracy,
- skutkami finansowymi, jakie poniesie budżet państwa z uwagi na powiązanie najniższego wynagrodzenia z wydatkami ponoszonymi przez ten budżet.

W regionie

* 26 października br. odbędą się wybory Regionalnej Komisji Sportu NSZZ "Solidarność". Wszystkie osoby, które zainteresowane są działalnością tej komisji mogą zasięgnąć bliższych informacji dzwoniąc do Zarządu Regionu Białystok (tel. 41-50-70 wew.152).

* W dniach 4 - 11 października przewidziana jest akcja protestacyjna w siemiatyckim "Hortexie". Jest ona spowodowana niejasną sytuacją wynikającą z likwidacji PHZ "Hortex", wywołującą u pracowników obawę utraty pracy.

* W sobotę 29 września w Hajnówce staraniem tamtejszych władz miejskich i Terenowej Komisji Koordynacyjnej NSZZ "Solidarność" zorganizowano konferencję historyczną "70 rocznica wojny polsko-bolszewickiej". W czasie konferencji białostoccy historycy wygłosili prelekcje:

- "Lotnicy polscy w czasie I wojny światowej i wojny 1920 r." (prof.dr hab. Stanisław Aleksandrowicz),
- "Rok 1920 w poezji polskiej" (mgr Jan Leonczuk),
- "Wydarzenia 1920 roku na Białostocczyźnie" (mgr Leszek Postołowicz),
- "Pamiętki 1920 roku na terenie woj.białostockiego" (mgr Antoni Oleksicki),
- "Krwawe lato 1920 roku na dworach Białostocczyzny" (dr Józef Maroszek)

Mgr Włodzimierz Jarmolik zapoznał obecnych z pracą prof. dr hab. Mieczysława Wrzosa "Bitwa Warszawska na tle wydarzeń wojny polsko - bolszewickiej".

* 3 października Komisja Zakładowa NSZZ "Solidarność" przy Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Łapach rozpoczęła akcję protestacyjną.

* Zajkowski Franciszek poszukuje dwóch numerów "Biuletynu Informacyjnego": nr 1 z 1980 r. i nr 2 z 1981 r. Kontakt:

ul. Antoniukowska 50 m. 16 Białystok
tel. 51-08-89

* 18. X. 1990 o godz. 12.00 w sali konferencyjnej BZPT "Unitra - Biazeł" ul. Szosa Północno Obwodowa odbędzie się spotkanie organizacyjne Regionalnej Sekcji Branży Metalowej NSZZ "Solidarność". Dokładniejszych informacji udziela Przewodniczący KZ "Unitra - Biazeł" Zbigniew Brożek (tel. 75-30-22 wew. 481)

Oświadczenie KKK Sekcji Przemysłu Lekkiego NSZZ "Solidarność"

W większości zakładów przemysłu lekkiego w całym kraju sytuacja dla naszych załóg stała się nie do zniesienia. Brak zbytu, ograniczenie produkcji i brak gospodarskiego podejścia Rządu oraz niektórych dyrekcji do przemysłu lekkiego i koniecznych w tym przemyśle przemian powoduje, że zarobki realne załóg znacznie spadają, nieproporcjonalnie do obowiązujących na naszym rynku cen. Wielu pracowników ma problemy z tym, by utrzymać swe rodziny na poziomie minimum socjalnego. Przemysł lekki jest na jednym z ostatnich miejsc w zarobkach wśród innych dziedzin życia w kraju.

Domagamy się natychmiastowych rozmów i działań ze strony Rządu RP w celu omówienia i uregulowania spraw naszego przemysłu. Żadamy szybkiego opracowania konkretnego programu funkcjonowania przemysłu lekkiego w gospodarce narodowej. Naszym zdaniem do tej pory nie zostały podjęte żadne próby stworzenia takiego programu, wręcz przeciwnie widzimy pogłębiającą się recesję. Żadamy:

- powołania specjalnej agencji torującej drogi polskiego eksportu wyrobów przemysłu lekkiego. Jest to konieczne z uwagi na fakt, że większość zakładów nie posiada wyspecjalizowanych działów eksportowych a takim firmom jak np. "Textilimpex" zależy przede wszystkim na własnym łatwym zysku;
- utrzymania w przyszłym roku, istniejącego w roku bieżącym, przepisu zwalniającego z opłaty cła i podatku obrotowego przy zakupie maszyn przez restrukturyzujące i modernizujące się przedsiębiorstwa oraz zakupu surowców. Proponujemy generalne zweryfikowanie polityki celnej;
- dla zakładów podlegających restrukturyzacji wprowadzenia ulg dywidendy;
- wprowadzenia stabilnych, korzystnych przepisów oraz warunków stwarzających gwarancje na napływ obcego kapitału;
- według wypróbowanych i sprawdzonych wzorów niektórych państw zachodnioeuropejskich, uwzględniając specyfikę i trudne warunki przemysłu lekkiego wprowadzenia tzw. "emerytur mostowych" oraz wprowadzenia zasiłku dla pracowników częściowo bezrobotnych (emerytury wcześniejsze z możliwością powrotu pracownika do pracy gdy zajdzie taka konieczność)

dokończenie na str. 11

*wywiad z Wiceprzewodniczącym Wojciechem Kowcem***O DZIAŁALNOŚCI BIURA INTERWENCJI**

red. - Jakie były początki działalności Biura Interwencji i Porad Prawnych przy ZR NSZZ "Solidarność"?

Wojciech Kowiec - Komisja Interwencji działała już w roku 1980. Zaangażowanych w jej prace było ponad 100 osób. Komisja zajmowała się w tamtym okresie sprawami związanymi z praworządnością: wyjaśnianiem napadów na działaczy Związku, szykan jakie spotykały członków "Solidarności", także ze strony milicji. Głośna była sprawa Siemieniuka, zaginięcia Zagierskiego. Podejmowane były także interwencje po wprowadzeniu stanu wojennego. Należy wspomnieć tu mec. Lebensteina, mec. Kostkę i wielu innych, którzy bronili naszych działaczy w stanie wojennym.

red. - Po 9 latach Biuro Interwencji działało znowu legalnie, lecz w zupełnie innych warunkach.

W.K. - Biuro odrodziło się w 1989 roku. Wyraźnie spadła jednak aktywność ludzi. Dzisiaj Biuro Interwencji liczy 4 aktywnych działaczy. W porównaniu z rokiem 1980 zmienił się też profil spraw interwencyjnych. Obecnie są to przede wszystkim sprawy pracownicze, konflikty w zakładach pracy, konflikty na linii pracodawca - pracobiorca. Pojedyncze sprawy odnoszą się m.in. do zaszłości ze stanu wojennego. Począwszy od marca 1989 roku podjęliśmy ponad 120 interwencji.

red. - Jakimi problemami zajmuje się ostatnio Biuro?

W.K. - Przemiany w kraju narzucają tematykę spraw, którymi się zajmujemy. Ostatnio dominowały problemy dotyczące wprowadzenia ustawy o zmianach w spółdzielczości. Było wiele pracy wyjaśniającej, związanej z nowymi zasadami wyborów do rad nadzorczych, zarządów. Prowadziliśmy bezpośrednie doradztwo na zebraniach spółdzielców, ograniczając się oczywiście do spraw formalno-prawnych.

red. - Czy zgłaszane były sprawy związane ze zwolnieniami z pracy?

W.K. - Owszem, Biuro zajmowało się wieloma takimi sprawami. Wyjaśnialiśmy procedurę prawną ustawy o zwolnieniach grupowych. Były kłopoty z wdrażaniem tej ustawy w życie. Naszym zadaniem było dopilnowanie, aby pracownicy, którzy znaleźli się w sytuacji zagrożenia zwolnieniem z przyczyn ekonomicznych, mieli zapewnioną opiekę prawną. Wiele firm chciało wykorzystać zaistniałe warunki do masowych zwolnień, bez konsultacji ze związkami zawodowymi. Próbowano w ten sposób pozbywać się także osób nie wygodnych. Wszystko to działo się niezgodnie z prawem. Nasze działanie sprowadzało się do wyegzekwowania praw pracowniczych. W większości wypadków wystarczała rozmowa z dyrektorem. Ale zdarzały się sprawy kierowane do sądu pracy, gdzie w 99% wygrywali pracownicy. Firmami, które najbardziej ignorują prawa pracownicze są firmy prywatne, przede wszystkim zagraniczne. Często wykorzystują one nieświadomość pracowników i tłumaczą im, że u nich nie obowiązuje Kodeks Pracy. Jest to absolutnie nieprawda. U wszystkich pracodawców zatrudniających ludzi na terenie Polski, bez względu na formę własności, obowiązuje to samo

prawo pracy.

red. - A co z interwencjami dotyczącymi prywatyzacji?

W.K. - Wkrótce Biuro spodziewa się fali interwencji związanych z tą sprawą. Na pewno dużo będzie niejasności prawnych. Pojawia się próba machinacji podejmowane przez dyrektorów w prywatyzowanych zakładach zmieniających właściciela. Każdy z przypadków interwencji w sprawach prywatyzacji trzeba będzie rozpatrywać indywidualnie. Nie da wypracować się generalnej zasady, ponieważ cały proces prywatyzacji, choć oparty na jednej ustawie, dotyczyć będzie wielu form własności.

red. - Niebawem zostanie zmieniona ustawa o układach zbiorowych.

W.K. - Wprowadzenie tej ustawy stwarza dla związków zawodowych duże możliwości negocjowania zakładowych układów zbiorowych, a więc warunków pracy i płacy. Biuro interwencji będzie wspomagało komisje zakładowe "Solidarności" w tych negocjacjach. Jeżeli warunki finansowe pozwolą, planujemy powołać doradczy zespół prawno-ekonomiczny do pomocy komisjom zakładowym.

rozmawiał

Karol Usakiewicz

Oświadczenie KKK Sekcji Przemysłu Lekkiego NSZZ "Solidarność"

dokończenie ze str. 10

- ność z zakładzie;
- sprowadzenia zagranicznych wyspecjalizowanych firm konsultingowych;
- wprowadzenia zrozumiałej dla społeczeństwa formy rozpowszechniania informacji na temat przekształceń własnościowych.

Nasi związkowcy odnoszą wrażenie, że ze strony Rządu nie widać dbałości o sprawy gospodarcze. W większości zakładów pracy umocniła się stara kadra kierownicza, u której również nie widzimy dbałości o sprawy gospodarcze i umiejętności dostosowania się do dokonujących się przemian. W związku z tym widzimy konieczność natychmiastowego przygotowania nowych kadr zdolnych kierować naszymi przedsiębiorstwami. Wzywamy zatem Rząd do podjęcia natychmiastowych rozmów z przedstawicielami KKK Sekcji Przemysłu Lekkiego NSZZ "Solidarność" oraz podjęcia działań uwzględniających nasze postulaty.

O ile nasze oświadczenie zostanie zbagatelizowane zwrócimy się do KK NSZZ "Solidarność" o wyrażenie zgody na podjęcie akcji protestacyjnej. Będzie to trudna decyzja. Wolimy jednak to rozwiązanie niż aby załogi podjęły niekontrolowane formy protestu.

Omówienie Ustawy o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (część II)

Rozdział 4 Ustawy omawia zasady prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego w drodze likwidacji. Likwidacja przedsiębiorstwa państwowego może nastąpić za zgodą ministra przekształceń własnościowych. Podjęcie decyzji należy do organu założycielskiego i może ona nastąpić z własnej inicjatywy tego organu lub na wniosek rady pracowniczej. Ustawa przewiduje likwidację w celu oddania na czas wyznaczony do odpłatnego korzystania z mienia przedsiębiorstwa, co może nastąpić jeżeli:

- wniosek o likwidację i taką formę korzystania, został uchwalony przez radę pracowniczą i zaopiniowany przez ogólne zebranie pracowników;
 - mienie przekazuje się na rzecz spółki;
 - do spółki przystąpiła większość pracowników likwidowanego przedsiębiorstwa;
 - współnikami są wyłącznie osoby fizyczne;
 - wysokość kapitału akcyjnego lub zakładowego nie będzie niższa niż 20% łącznej wartości funduszy założycielskiego i likwidowanego przedsiębiorstwa;
- Można pominąć warunek przystąpienia większości pracowników do spółki, jeżeli taka spółka nie powstanie w ciągu 2 miesięcy od dnia uchwalenia przez radę pracowniczą lub tak ustali ogólne zebranie pracowników. Należności za korzystanie z mienia Skarbu Państwa będą ustalone przez ministra finansów. Likwidacja może nastąpić również przez wniesienie mienia pozostałego po likwidacji do spółki lub w celu sprzedaży tego mienia. Mienie może być zbywane lub oddane do odpłatnego korzystania w drodze przetargu, oferty ogłoszonej publicznie lub publicznego zaproszenia do rokowań. Możliwe jest kredytowanie sprzedaży mienia.

Ostatni 5 rozdział Ustawy zawiera przepisy szczególne, przejściowe i końcowe, w których stwierdza się, że:

- za czynności notarialne, związane z przekształceniem przedsiębiorstwa w spółkę, pobierane będą opłaty, których wysokość określi minister sprawiedliwości;
- przepisy Ustawy stosuje się również do prywatyzacji przedsiębiorstw komunalnych;
- minister finansów w uzasadnionych przypadkach na wniosek ministra przekształceń własnościowych może zwolnić spółkę od podatku dochodowego i podatku od wzrostu wynagrodzeń za okres 3 lat od nabycia przez podmiot zagraniczny akcji należących do Skarbu Państwa.

**Biuletyn Informacyjny
Zarządu Regionu Białystok
NSZZ "SOLIDARNOSC"**

Redagują: Krzysztof Łukaszuk, Karol Usakiewicz

Adres redakcji: ul. Świętojańska 13, 15-082 Białystok, pokój 204, tel. 41-50-70 wew. 152

Niezależne Związki Zawodowe w ZSRR

"Związki zawodowe nie są szkołą komunizmu czy czegoś tam jeszcze. Związek zawodowy sprzedaje siłę roboczą, a jego celem jest uzyskanie maksymalnej ceny, z zachowaniem optymalnych warunków jej wykorzystania. Zjednoczenie Związkowe SOCPROF stanowi część naszego przyszłego społeczeństwa, zbudowanego na zasadach zdrowego rozsądku." - piszą członkowie nowych, niezależnych samorządnych związków zawodowych na łamach pisma "Alternatiwa".

Zjednoczenie Związkowe SOCPROF powstało w kwietniu 1989. Nie wchodzi ono w skład WCRZZ. SOCPROF skupia obecnie 69 organizacji związkowych. Utworzyli je kierowcy pojazdów-chłodni z Moskwy, spawacze z Gorkiego, budowlani z Leninabadu, rybacy z Władywostoku, górnicy z Doniecka, inżynierowie z Charkowa, łącznościowcy z Kijowa, metalowcy z Wołgodońska i inni, w sumie w 28 miastach pięciu republik. Nieustannie napływają dalsze zgłoszenia.

Charakterystyczna cecha nowych związków jest samodzielność poszczególnych organizacji. Organizacje związkowe SOCPROF-u dysponują własnymi środkami finansowymi, samodzielnie zawierają umowy zbiorowe dla swoich członków, ogłaszają i przeprowadzają strajki, wiece oraz inne akcje.

W strukturze SOCPROFU nie ma miejsca dla biurokracji i korupcji, ponieważ działacze Związku nie otrzymują wynagrodzenia ze składek. Każdy z nich dostaje tylko procent z zysku, którego przysporzył Związkowi.

Centralny organ SOCPROF, Rada Koordynacyjna, nie jest wyposażony w kompetencje sprawowania władzy i rozporządzania. O wszystkim decydują same organizacje związkowe, których komórki podstawowe i komitety lokalne tworzy się poza obrębem przedsiębiorstw. Chodzi o to, aby uchronić się przed wpływami administracji przedsiębiorstw. Komitety te same wyznaczają wysokość składek i nie odsyłają ich do dyspozycji instancji wyższych. Zdaniem SOCPROF-u, tzw. fundusze społeczne należy przekazać robotnikom w postaci płacy, co spowoduje jej 2-3 krotny wzrost i pozbawi administrację możliwości dyrygowania poszczególnymi ludźmi.

Staraniem SOCPROF-u wprowadzane są programy ochrony pracy, które przewidują, że każde przedsiębiorstwo łamiące przepisy uiszcza poważne kary na rzecz robotników i budżetów terenowych. Przygotowuje się również projekty prawne, mające na celu zrewidowanie ustawodawstwa pracy i systemu ubezpieczeń społecznych. Wniesiono postulat zniesienia regulaminów dyscyplinarnych i książeczek zatrudnienia.

Niezależne związki zawodowe w ZSRR uzyskały uprawnienia do zajmowania się działalnością gospodarczą, zakładając przy swych komitetach lokalnych i Radzie Koordynacyjnej, bez obowiązku rejestrowania w administracji państwowej, przedsiębiorstwa budowlane i produkcyjne, placówki zdrowotne, centra widowiskowe, ośrodki badawcze, fundacje dobroczynne, фермы, jadalnie, wydawnictwa, itd. Część dochodu zasila kasę związkową. (na podstawie tygodnika "Wschód")